

עמדת "בשער" בנושא:

קריאת שר החינוך יואב קיש לשלול תקציב מהאוניברסיטה העברית ומאוניברסיטת תל אביב

ארגון "בשער" – קהילה אקדמית למען החברה בישראל רואה בחומרה רבה את הכרזתם של שרי החינוך והאוצר על כוונתם לגרוע תקציבים מהאוניברסיטה העברית ומאוניברסיטת תל-אביב בשל אי מניעת אירועי זיכרון הנכבה.

הכרזות השרים מבטאות אי הבנה עמוקה של מהות ההשכלה הגבוהה, ערכיה והאתוס שלה. **חופש הביטוי והחופש האקדמי הם מאבני היסוד של האקדמיה בחברה דמוקרטית והמוסדות להשכלה גבוהה הם מרחבים לחופש ביטוי ושיח ביקורתי.** משמעותו של חופש הביטוי היא סובלנות ונכונות להקשיב למגוון דעות, כל עוד אין מדובר בהסתה שנשקפת ממנו או סכנה ממשית לאלימות או לגזענות. למוסדות להשכלה גבוהה תפקיד מכריע בחינוך הסטודנטיות והסטודנטים לסובלנות ולהקשבה גם לדעות מקוממות.

חובת המוסדות להשכלה גבוהה להגן על חופש הביטוי ועל הזכות להפגין, בהיותם מהמרחבים המשותפים המעטים שקיימים בישראל, בהם נפגשים יהודים וערבים, דתיים וחילוניים, ימנים ושמאלנים.

איום השרים לשלול תקציבים הוא שימוש לרעה בסמכותם. חוק יסודות התקציב, שתוקפו שנוי במחלוקת ואשר טרם הוכרע בבג"ץ, מאפשר שלילת תקצוב של מוסדות רק במקרים מוגדרים היטב שאינם מתקיימים כאן. במקרה הנוכחי, ההוצאות שהוציאו המוסדות, ככל שהוציאו, הן לשם שמירת הסדר הציבורי, וזו בוודאי אינה הוצאה שאסורה במהותה על פי חוק זה.

יומרת השרים לשלול תקציבים שלא מכוח חוק יסודות התקציב סותרת את חוק המועצה להשכלה גבוהה ואת החלטת הממשלה שמכוחה הוקמה ות"ת. **מל"ג ו-ות"ת נועדו לשמש חיץ בין המערכת הפוליטית, והשיקולים הפוליטיים שמאפיינים אותה, לבין מערכת ההשכלה הגבוהה המחויבת לערכי האקדמיה ולאינטרס הציבורי הרחב.**

שר החינוך אינו אחראי על תקציב ההשכלה הגבוהה והאיום בשלילת תקציבים בגין הגנה על חופש הביטוי פוגע שלא כדין בחופש האקדמי של המוסדות.

עוד יש לראות בחומרה את דפוס הפעולה של משטרת ישראל, שכניסתה לקמפוס האוניברסיטה, בלא שנקראה לכך על-ידי הנהלת המוסד ובלא שהדבר נדרש לשם התמודדות עם סכנה מיידית לגוף, מפרה את האוטונומיה המוקנית למוסדות אקדמיים בחוק המועצה להשכלה גבוהה ומסכנת את עצמאותם של המוסדות ואת יכולתם למלא את ייעודם הציבורי.

ארגון "בשער" מחזק את ראשי המוסדות להשכלה גבוהה, בהגנתם הנחושה על חופש הביטוי ועל החופש האקדמי.

14.5.2025

ארגון **"בשער"** – קהילה אקדמית למען החברה בישראל (ע"ר) – מאגד מעל 2,000 חברות וחברי סגל אקדמי מכל מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, כולל בין היתר כלות וחתני פרס נובל ופרס ישראל, נשיאות, נשיאים ורקטורים לשעבר, הפועלים למען החברה בישראל ולמען שימור האינטרס הלאומי של המדינה בתחומי ההשכלה הגבוהה, המחקר והאקדמיה – כל אלה הכרחיים לשגשוגה של המדינה בכל תחום ולקיומה כחברה פתוחה, סובלנית ודמוקרטית, חברה שתומכת במחקר איכותי וחדשני ומקדמת ידע, תוך שמירה על עצמאותה ואיכותה של מערכת ההשכלה הגבוהה. יו"ר "בשער" היא פרופ' [חגית מסר-ירון](#).